

Warszawa, 13 stycznia 2026

DRT.161.15.16.2025

**Prezes Rady Ministrów
Donald Tusk
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa**

PETYCJA

W odpowiedzi na pismo znak **DRT.161.15.16.2025** oraz na podstawie art. 63 Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach

w sprawie pilnych i kompleksowych zmian legislacyjnych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, Kodeksie karnym, Kodeksie postępowania cywilnego oraz ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych, a także wniosku o zwołanie pilnego spotkania międzyresortowego

Działając w interesie publicznym, wnoszę o podjęcie przez Prezesa Rady Ministrów pilnej inicjatywy legislacyjnej obejmującej kompleksową reformę przepisów regulujących postępowania rodzinne, odpowiedzialność karną za przemoc oraz ustrój sądów powszechnych, w celu zapewnienia rzeczywistej ochrony dzieci i kobiet przed przemocą oraz przywrócenia zgodności prawa krajowego z prawem Unii Europejskiej i wiążącymi Polskę konwencjami i umowami międzynarodowymi.

Konieczność tych zmian wynika z utrwalonej praktyki funkcjonowania sądów rodzinnych oraz obowiązujących regulacji prawnych, które w sposób systemowy prowadzą do naruszeń praw dziecka i praw kobiet, w szczególności poprzez ignorowanie przemocy domowej i przemocy wobec kobiet, traktowanie kontaktów z rodzicem jako wartości nadrzędnej wobec bezpieczeństwa dziecka oraz poprzez pozbawienie ofiar skutecznych środków ochrony prawnej.

Stan ten pozostaje w sprzeczności z art. 24 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 9 i 12 Konwencji o prawach dziecka, art. 31 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (Konwencja Stambulska) oraz z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1385 w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, w szczególności jej art. 32 ust. 1.

Powyższe naruszenia były wielokrotnie przedmiotem krytyki w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który w sprawach takich jak *Opuz* przeciwko Turcji, *Talpis* przeciwko Włochom, *E.S.* przeciwko Słowacji, *Levchuk* przeciwko Ukrainie czy *W.* przeciwko Polsce jednoznacznie wskazywał, że państwo ponosi odpowiedzialność nie tylko za brak reakcji na przemoc, lecz również za skutki decyzji sądowych narażających ofiary i dzieci na dalsze krzywdzenie, co stanowi naruszenie art. 3 i art. 8 EKPC.

I. Konieczne zmiany w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym

Obowiązujące przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie realizują standardów ochrony praw dziecka wynikających z prawa międzynarodowego i unijnego. W szczególności art. 113 KRiO jest w praktyce interpretowany jako ustanawiający obowiązek kontaktów z rodzicem, niezależnie od historii przemocy, stanowiska dziecka czy zagrożenia dla jego bezpieczeństwa.

Wnoszę o wykreślenie normatywnego obowiązku utrzymywania kontaktów poprzez zmianę art. 113 KRiO, co jest konieczne dla przywrócenia zgodności z art. 24 KPP UE oraz art. 9 Konwencji o prawach dziecka. Prawo do relacji rodzinnych nie ma charakteru absolutnego i nie może być realizowane kosztem bezpieczeństwa dziecka ani jego opiekuna.

Jednocześnie niezbędne jest wprowadzenie do KRiO jednoznacznego i bezwzględnego obowiązku badania historii przemocy wobec kobiet i przemocy domowej przy wszelkich rozstrzygnięciach dotyczących pieczy, władzy rodzicielskiej i kontaktów. Obowiązek ten wynika wprost z art. 31 Konwencji Stambulskiej oraz art. 32 ust. 1 dyrektywy 2024/1385.

Prawo rodzinne musi ustanowić nadrzędny priorytet bezpieczeństwa dziecka i jego opiekuna, wykluczający stosowanie przymusu w sytuacjach ryzyka przemocy. Brak takiej regulacji prowadzi do wtórnej wiktymizacji, za którą odpowiedzialność ponosi państwo.

Konieczne jest także zniesienie dolnej granicy wieku 13 lat w zakresie uwzględniania zdania dziecka, co narusza art. 12 Konwencji o prawach dziecka. Zdanie dziecka powinno być uwzględniane zawsze, stosownie do jego dojrzałości, a nie w oparciu o arbitralne kryterium wieku. Wnoszę również o rozszerzenie zakazu kar cielesnych na wszelkie formy przemocy wobec dziecka, w tym przemoc ekonomiczną, w szczególności niealimentację, oraz o ograniczenie możliwości orzekania przez sądy terapii lub oddziaływań psychologicznych bez uprzedniej, niezależnej diagnozy psychiatrycznej lub psychologicznej.

Niezbędna jest także zmiana aksjologiczna poprzez wykreślenie pojęcia „posłuszeństwa” dziecka wobec rodziców i zastąpienie go regulacją opartą na podmiotowości dziecka, jego prawach i

godności, jak również ustawowe doprecyzowanie pojęcia „dobra dziecka” poprzez wskazanie, że obejmuje ono w szczególności bezpieczeństwo, wolność od przemocy, integralność psychiczną i ochronę przed wtórną wiktymizacją.

II. Konieczne zmiany w Kodeksie karnym

Obecny model penalizacji przemocy oparty na art. 207 k.k. (znęcanie się) nie odpowiada standardom Konwencji Stambulskiej ani prawa UE. Przepięstwo znęcania się wymaga wykazania długotrwałości i szczególnego natężenia zachowań, podczas gdy przemoc – w rozumieniu prawa międzynarodowego – obejmuje również pojedyncze akty, przemoc psychiczną, ekonomiczną, kontrolę i nadużycia władzy.

Wnoszę o wprowadzenie do Kodeksu karnego odrębnych przestępstw przemocy domowej i przemocy wobec kobiet oraz o jednoznaczne zakwalifikowanie niealimentacji jako formy przemocy domowej – przemocy ekonomicznej wobec dziecka i jego opiekuna.

Ponadto niezbędne jest wprowadzenie odpowiedzialności karnej sędziów za rażące i świadome naruszenia prawa przy orzekaniu, zarówno na korzyść, jak i na szkodę jednej ze stron, w szczególności w sprawach dotyczących dzieci i przemocy. Brak takiej odpowiedzialności prowadzi do bezkarności naruszeń praw człowieka i podważa zaufanie do państwa prawa.

III. Konieczne zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego

Wnoszę o wykreślenie przepisów nadających opiniom OZSS status opinii instytutów naukowych, co prowadzi do nadawania im nienależnej mocy dowodowej i naruszenia zasady równości broni procesowej.

Konieczne jest również wykreślenie wszelkich ograniczeń wynikających z art. 577 k.p.c., tak aby zawsze istniała możliwość zmiany orzeczenia w przypadku zmiany okoliczności, również w sprawach prowadzonych na podstawie Konwencji haskiej.

Niezbędne jest także wprowadzenie jednoznacznego zakazu przymusowego odbioru dziecka, z wyjątkiem sytuacji bezpośredniego i realnego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka.

IV. Zmiany w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Wnoszę o zmianę art. 12 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez wprowadzenie jednoznacznego zapisu, że sądy rodzinne oraz sądy właściwe do orzekania o pieczy i kontaktach mają obowiązek aktywnej ochrony przed przemocą wobec kobiet i przemocą domową.

Jednocześnie wnoszę o zmianę w art 80 ww ustawy i zniesienie immunitetu sędziowskiego w obszarze orzecznictwa w zakresie rażących naruszeń prawa, w szczególności prawa UE i wiążących Polskę konwencji międzynarodowych, oraz o wprowadzenie odpowiedzialności karnej za świadome przekraczanie prawa na korzyść lub szkodę jednej ze stron.

Jednocześnie odpowiadając na pismo znak DRT.161.15.16.2025, „niezależnie od konieczności podjęcia inicjatywy legislacyjnej wnoszę o zwołanie przez Prezesa Rady Ministrów pilnego spotkania międzyresortowego z udziałem przedstawicieli i przedstawicieli naszej organizacji, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Rzecznika Praw Dziecka.

Celem spotkania powinno być wypracowanie wspólnego stanowiska rządu, ustalenie harmonogramu prac legislacyjnych, analiza orzecznictwa ETPC oraz określenie mechanizmów realnej odpowiedzialności instytucjonalnej za naruszenia praw dziecka i ofiar przemocy.

Brak podjęcia pilnych działań legislacyjnych i koordynacyjnych należy ocenić jako zaniechanie władzy publicznej prowadzące do dalszych naruszeń art. 3 i 8 EKPC, art. 24 KPP UE oraz do zwiększenia odpowiedzialności międzynarodowej Rzeczypospolitej Polskiej, w tym naruszenia prawa traktatowego.

Proszę o pilną odpowiedź na wskazany adres mailowy.

W imieniu tysięcy poszkodowanych przemocą, w tym wtórną wiktyimizacją przez sądy rodzinne